

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยซึ่งได้แก่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล มีพลเมืองที่เป็นชาวไทยมุสลิมอยู่มากที่สุด มีภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างไปจากพลเมืองที่มีนิกายศาสนาพุทธโดยทั่วไป การจัดการศึกษาในจังหวัดดังกล่าวนี้จึงแตกต่างกันไปด้วย กล่าวคือ¹

ประการที่ 1 การศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีธยมศึกษาในจังหวัดเหล่านี้ จะตั้งจุดให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น คือเน้นหนักไปในเรื่องการใช้ภาษาไทย ความรักชาติ และความเป็นไทย ฉะนั้นประมวลการสอน วิธีสอน และตำราเรียนจะต้องจัดทำขึ้นโดยเฉพาะ

ประการที่ 2 ชาวไทยมุสลิมมีการศึกษาทางศาสนาสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ โดยการจัดการศึกษาขึ้นในรูปของปอเนาะ (Pondok) ซึ่งภายหลังได้พิจารณาเห็นว่าการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในรูปของปอเนาะนั้นมีบางสิ่งบางอย่างไม่สอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษาของชาติ รัฐบาลจึงยื่นมือเข้าช่วยเหลือให้การศึกษารูปของปอเนาะมีคุณภาพดียิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษาของชาติอันเป็นส่วนรวมด้วย โดยให้ปอเนาะต่าง ๆ จัดทะเบียนเป็นปอเนาะที่ถูกของตามมติคณะรัฐมนตรี และส่งเสริมให้ปอเนาะต่าง ๆ ที่จดทะเบียนนั้น แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม โดยการขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2497

¹ ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2, ผลการจัดการศึกษาของปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เอกสารการวิจัยฉบับที่ 2 (พิมพ์ครั้งที่ 1, พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513), หน้า 1.

"ปอเนาะ"² หมายถึงสถานศึกษาวิชาการศาสนาอิสลามซึ่งมีโต๊ะครูเป็นผู้ควบคุมดูแล คำว่าปอเนาะกลายเสียงมาจากภาษาอาหรับว่า "ปนดก" (Pondok) คือที่พักหรือโรงแรม สมัยก่อนชาวไทยมุสลิมได้ไปศึกษาที่นั่น และไปพักอยู่ที่ปนดกหรือปอเนาะ เมื่อสำเร็จแล้วกลับมาเป็นโต๊ะครูที่เมืองไทย จึงเรียกสถานที่ศึกษาของตนมาพำนักเพื่อเรียนหนังสือว่าปอเนาะ เพราะนักเรียนต้องปลูกกระท่อม หรือปอเนาะในที่ดินของโต๊ะครู โดยสร้างแบบง่าย ๆ คือยกพื้น หลังคามุงจาก ฝาขัดแตะพออาศัยจำนวน 2 - 3 คน กระท่อมเหล่านี้รวมกันเรียกว่า "ปอเนาะใหญ่" ซึ่งปัจจุบันสร้างเป็นหอพักถาวร

ปอเนาะในภาคศึกษา 2 นับถึงเดือนมิถุนายน 2512 มี 256 แห่ง³ มีสภาพเป็นโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม 142 แห่ง เป็นปอเนาะจดทะเบียน 100 แห่ง และยังไม่ได้จดทะเบียน 14 แห่ง ปอเนาะดำเนินการสอนเป็นชั้น ๆ แบ่งเป็น 3 ระดับคือ ชั้นต้น ชั้นกลาง และชั้นปลาย ระดับต้นมี 4 ปี ระดับกลางมี 3 ปี และระดับปลายมี 2 ปี ลักษณะการสอนโดยทั่วไปไม่มีหลักสูตร⁴ อัตราเวลาเรียน และการวัดผล อุปกรณ์การสอนที่เขามีหนังสือเพียงอย่างเดียวซึ่งเขียนเป็นอักษรยาวี โต๊ะครูยึดหนังสือเป็นหลักคือสอนหนังสือเล่มหนึ่งเล่มมิคจนจบแล้วเริ่มสอนเล่มต่อไป วิชาที่สอนเกี่ยวกับศาสนาอิสลามซึ่งสอนเป็นภาษามลายู และภาษาอาหรับ มีถึงภาคการศรัทธา (รูกนอีมาน) ภาคปฏิบัติ (รูกนอิสลาม) ภาคจริยธรรม (อ็ฮลาค) ภาคประวัติ (ตาริม) และภาคครอบครัวมรดก (ฟารออิฏ) นอกนั้นสอนให้อ่านและแปลคัมภีร์กูรานด้วยการสอนเน้นหนักเป็นพิเศษ คือการปฏิบัติศาสนกิจให้ถูกต้องเคร่งครัด

การจัดการศึกษาในระบบนี้ยังเกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาอยู่มาก จะเห็นได้จากสถิติผลการจัดการศึกษาของปอเนาะ⁵ ซึ่งปรากฏว่าระหว่างปีการศึกษา 2508 - 2511 มีนักศึกษา

² รุสมิแล, "จากปอเนาะถึงโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม," วารสารรุสมิแล, ปีที่ 3, ฉบับที่ 2, (พฤษภาคม - มิถุนายน 2517), หน้า 13.

³ ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2, เรื่องเดิม, หน้า 14.

⁴ รุสมิแล, เรื่องเดิม, หน้า 14.

⁵ ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2, เรื่องเดิม, หน้า 18 - 21.

ไม่สามารถผ่านการสอบเป็นจำนวนมากโดยเฉลี่ยแล้ว 633 คน หรือร้อยละ 22.35 ต่อปี ระดับที่ ตกค้างมากที่สุดเป็นระดับปลายคือร้อยละ 30.80 ต่อปี รองลงมาเป็นระดับต้นตกค้างร้อยละ 20.04 ต่อปี และระดับกลางตกค้างร้อยละ 19.92 ต่อปี

ยอร์จ แอล ฮาร์ริส⁶ (George L. Harris) ได้กล่าวไว้ในหนังสือคู่มือสำหรับ ประเทศไทย (Area Handbook for Thailand) ว่า การจัดการศึกษาของปอเนาะนั้นยังไม่ได้ผลประโยชน์ทางการศึกษามากพอเท่าที่ควรจะเป็น อัตราการอ่านออกเขียนได้ยังต่ำอยู่มากเพื่อเปรียบเทียบกับระดับเฉลี่ยของการศึกษาทั้งชาติ ชาวไทยมุสลิมในภูมิภาคแถบนี้ไม่สามารถที่จะเรียนตามการศึกษาภาคบังคับ หรือยอมเรียน แต่ขาดความสนใจ และไม่ใส่ใจต่อการเรียนเท่าที่ควร ทางด้านปอเนาะเองก็ยังไม่มีความพร้อมพอที่จะให้การศึกษาที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการศึกษายังขาดสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาอยู่อีกเป็นอย่างมาก ทั้งหลักสูตร ประมวลการสอน วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน ครู ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ควรจะมีในสถาบันการศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2503⁷ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงมหาดไทยได้ร่วมมือกันปรับปรุงการศึกษาของปอเนาะให้ดีขึ้น โดยให้ปอเนาะจดทะเบียนต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นโรงเรียนราษฎร์ที่ถูกต้อง พร้อมทั้งให้การอุดหนุนทางด้านทุนทรัพย์แก่ปอเนาะที่จดทะเบียนแล้ว ในปี พ.ศ. 2508 ได้มีการเปลี่ยนแปลงปอเนาะที่จดทะเบียนแล้วนั้นให้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เพื่อให้เป็นสถานศึกษาเอกชนโดยสมบูรณ์ต่อไป มีการสอนวิชาสามัญ และวิชาชีพควบคู่ไปด้วย ในปี พ.ศ. 2517 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ "โครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2513" โดยให้การอุดหนุนทั้งทางด้านการเงิน การให้ครู และอุปกรณ์การสอนแก่โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

⁶George L. Harris and others (comp.), Area Handbook for Thailand (Reprinting with minor revision approved, August, 1960), p.189.

⁷ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2, เรื่องเดิม, หน้า 14 - 19.

มาตรการที่กระทรวงศึกษาธิการใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจแบ่งได้เป็น 3 ระยะคือ⁸

1. การแปรสภาพ "ปอเนาะ" ให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม
2. การปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามที่แปรสภาพแล้ว
3. การจัดโรงเรียนพี่เลี้ยงเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามเหล่านี้ให้สามารถดำเนินงานได้ตามนโยบายเร่งรัดพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ระยะที่ 1 และ 2 ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนระยะที่ 3 ซึ่งเป็นโรงเรียนพี่เลี้ยงนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งขึ้นใน 3 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพื่อปรับปรุงโรงเรียนเหล่านี้และเร่งรัดพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป โดยการคัดเลือกโรงเรียนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นโรงเรียนพี่เลี้ยงของโรงเรียนอื่น ๆ ในโครงการ โดยการช่วยเหลือทั้งทางด้านวิชาการและวิธีการสอน ซึ่งปรากฏว่ากำลังทำได้ผลดียิ่งในขณะนี้

นอกจากโครงการปรับปรุงการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามนี้แล้ว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พร้อมทั้งกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดให้มี "โครงการการศึกษาของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ที่ได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐอาหรับ"⁹ ขึ้น โดยมีโครงการย่อยดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งศูนย์การศึกษาอิสลาม (Centre of Islamic Study) ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี ซึ่งจะขอผู้เชี่ยวชาญมาช่วยวางแผนการศึกษา และจะขอทุนสำหรับคนของมหาวิทยาลัยไปศึกษาเองด้วย

⁸สำนักงานศึกษาธิการ เขต 2, "โครงการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (โครงการโรงเรียนพี่เลี้ยง)," สรุปรายงาน, 2518, หน้า 1 - 22.

⁹พงษ์ศักดิ์ รุ่งโรจน์พานิช, รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการโครงการการศึกษาของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ที่ได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐอาหรับ, ครั้งที่ 2/2518, 20 กุมภาพันธ์ 2518, หน้า 2.

2. ขยายชั้น ม.ศ.4 - 5 ในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามที่เปิดสอนถึงชั้น ม.ศ.3 และมีความพร้อม ในจังหวัดยะลา นราธิวาส และปัตตานี จังหวัดละโรง ส่วนในจังหวัดสตูล จะช่วยพัฒนาโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม 1 โรง ตามระดับชั้น ป. 5 - 7 ม.ศ. 1 - 3 โดยให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นผู้ดูแลและควบคุม

3. พัฒนาโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเปิดสอนถึง ป.7 และ ม.ศ.3 ให้ดีขึ้น โดยจะให้ความช่วยเหลือทางด้านการสอน วัสดุการศึกษา เครื่องกีฬา ฯลฯ ทั้งนี้จะขอให้วิทยาลัยครูยะลาเป็นผู้ดูแล

4. จัดตั้งศูนย์ประจำตำบลใน 4 จังหวัดภาคใต้ จังหวัดละ 2 ศูนย์ ให้ประกอบด้วยโรงเรียนชุมชน สำนักงานท่านัน อนามัยตำบล หอประชุม โรงฝึกงาน ฯลฯ โดยให้กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ดำเนินการ

5. จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ (Vocational Training Centre) ให้การอบรมอาชีพแก่ชุมชนในเขต 4 จังหวัดภาคใต้ โดยให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นผู้ประสานงานระหว่างกรมพัฒนาชุมชน กองการศึกษาผู้ใหญ่ วิทยาลัยครูยะลา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

6. ปรับปรุงวิทยาลัยครูยะลา ให้สามารถผลิตครูสนองความต้องการในการจัดตั้งโรงเรียนชุมชน ของกระทรวงมหาดไทย

สืบเนื่องจากโครงการนี้ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงได้เปิดสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นเป็นปีแรก โดยรับนักเรียนที่จบจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามดังกล่าวเข้าเรียนจำนวน 32 คน เพื่อเป็นโรงเรียนสาธิตให้สอดคล้องกับโครงการ และเป็นตัวอย่างสำหรับการขยายการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามต่อไป

การปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามของหน่วยงานต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ก็เพื่อปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ในทุกด้าน ทั้งทางด้าน หลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์การสอน และครู ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ยังขาดอยู่มาก ในการปรับปรุงการศึกษานั้น พอจะมีวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยในการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามให้ดียิ่งขึ้นได้คงจะเห็นได้จาก

ดร. กอ สวัสดิทานิชย์¹⁰ และ เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ ได้กล่าวถึงการใช้วิทยุโรงเรียน เป็นอุปกรณ์ในหนังสือชุมชนทางวิชาการว่า "วิทยุโรงเรียนเป็นการใช้สื่อมวลชนให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาแก่นักเรียนจำนวนมาก ๆ โดยถือหลักว่าเรามีครูเก่ง ซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้ว มาสอนเด็กเพียง 20 - 30 คน ก็จะเป็นการสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ จึงเอาครูชั้นเยี่ยมเหล่านี้มาสอนทางวิทยุ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนจากครูชั้นเยี่ยมในเวลาเดียวกัน"

ปัญหาทางด้านการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามอาจแก้ได้โดยการใช้วิธีสอนโดยวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์ ซึ่งนอกจากจะเป็นการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา (Educational Technology) สำหรับการเรียนการสอนแบบใหม่แล้ว โรงเรียนดังกล่าวยังขาดครูที่มีความสามารถสูงอยู่มาก ซึ่งคุณสมบัติของวิทยุโรงเรียนสามารถตอบสนองต่อสิ่งนั้นได้

บังค อิงคเวทย์¹¹ ได้กล่าวไว้ในวารสารจันทร์ เกษมเกี่ยวกับการเรียนการสอนในปอเนาะว่า เมื่อปีการศึกษา 2512 คณะศึกษานิเทศก์กองเผยแพร่การศึกษา พร้อมด้วยศึกษานิเทศก์ภาคศึกษา 2 ได้ออกติดตามผลวิทยุโรงเรียนในภาคศึกษา 2 พบว่า โรงเรียนแห่งหนึ่งมีนักเรียนที่เป็นชาวมุสลิมล้วน และเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้รับฟังวิทยุโรงเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ยังพูดไทยกลางไม่ได้ และอ่านหนังสือไม่ออกเลย แต่อีกโรงเรียนหนึ่งมีนักเรียนไทยมุสลิมล้วนเช่นกัน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พูดภาษาไทยกลางได้คล่องพอสมควร และร้องเพลงจากวิทยุโรงเรียนได้ดี คณะศึกษานิเทศก์ทราบวิธีการสอนจากครูใหญ่ ได้ความว่าเมื่อนักเรียนเข้าเรียนใหม่ ๆ ยังไม่ต้องให้หัดอ่านและหัดเขียน แต่ให้เล่น พูด และร้องเพลงจากวิทยุโรงเรียนง่าย ๆ เสียก่อน เมื่อเด็กหัดร้องเพลงก็จะช่วยหัดพูดไทยกลางได้ง่ายขึ้น และเมื่อเด็กร้องเพลงและพูดไทยกลางแล้ว จะเริ่มให้หัดอ่านหนังสือต่อไป

¹⁰ กอ สวัสดิทานิชย์ และ เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์, "เศรษฐกิจการศึกษา", ชุมชนทางวิชาการ (พระนคร: กรมสามัญศึกษา, 2510), หน้า 7.

¹¹ บังค อิงคเวทย์, "ประวัติความเป็นมาของวิทยุโรงเรียน," จันทร์ เกษม, 96 (กันยายน - ตุลาคม 2513), หน้า 83.

จะเห็นว่าวิทยุโรงเรียนเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การใช้วิทยุโรงเรียนจะจัดใ้สำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือเรียกว่าเป็นการศึกษาในระบบ (Formal Education)

เอดการ์ เดลล์¹² (Edgar Dale) และ เจมส์ เอส กินเดอร์¹³ (James S. Kinder) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวิทยุโรงเรียนไว้ว่า

1. เป็นอุปกรณ์ที่สะดวกในการใช้ สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้รายการโทรทัศน์เป็นอุปกรณ์การสอน ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนกับครูที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ
2. บทเรียนที่เรียนจากวิทยุโรงเรียนนั้นเราสามารถบันทึกเก็บเอาไว้ใช้ในโอกาสต่อไปได้ ซึ่งชาวสนเทศน์ (information) เป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริงเพราะผลิตขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ
3. วิทยุสามารถนำเอาสิ่งที่อยู่ห่างไกลมาสู่ห้องเรียนได้ และเป็นสื่อที่ไปไ้ทุกหนทุกแห่งในที่ห่างไกล ซึ่งคนทุกประเภทสามารถได้รับประโยชน์จากการฟังวิทยุได้เป็นจำนวนมาก ๆ ในเวลาเดียวกัน และผู้ฟังที่อยู่นอกห้องเรียนก็สามารถรับฟังวิทยุได้
4. วิทยุเป็นสื่อกลางที่ดีในการถ่ายทอดเหตุการณ์ในอดีต และเหตุการณ์พิเศษในปัจจุบันได้รวดเร็ว ทั้งเป็นสิ่งกระตุ้นอารมณ์ของผู้ฟังได้อีกด้วย เช่น ศิลปในการนำเสนอ (Art of Presentation) ของรายการละครการศึกษา เป็นต้น
5. วิทยุโรงเรียนเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเตรียมบทเรียน

¹²Edgar Dale, Audiovisual Method in Teaching, (3rd ed. New York: Holt, Rinchart and Winston, Inc, 1969), pp. 483 - 485.

¹³James S. Kinder, Using Audio-Visual Materials In Education, (New York: American Book Company, 1965), pp. 82 - 83.

ลำดับชั้นของการสอนโดยใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์¹⁴

1. ชั้นเตรียมการฟัง เป็นการเตรียมสิ่งเป็นหน้าที่ของครูวิทยุโรงเรียนดังนี้

1.1 การศึกษาค้นคว้า เพื่อเป็นการวางแผนการสอนในชั่วโมงที่จะเปิดเครื่องรับวิทยุฟังรายการเป็นการล่วงหน้า เช่น การศึกษาเนื้อหาวิชา การจัดหาอุปกรณ์ และการฝึกฝนจนมีความชำนาญในเรื่องที่ครูจะสอน

1.2 การจัดเตรียมห้องเรียน เพื่อให้การรับฟังรายการมีประสิทธิภาพดี ครูควรวางแผนการจัดห้องเรียนไว้ว่าจะวางเครื่องรับตำแหน่งใด ที่ทำให้ผู้เรียนได้ฟังชัดเจนทุกคน การจัดชั้นเรียนก็มีความจำเป็นเช่นกัน โดยปกติจะเป็นรูปวงกลมล้อมรอบวิทยุ หรือจัดเป็นรูปตัวยู (U) ตั้งวิทยุไว้ข้างหน้า

1.3 การนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการที่ครูกล่าวนำเพื่อเป็นการจูงใจให้นักเรียนอยากฟังรายการ

1.4 การอธิบายคำสั่ง เพื่อเป็นการชักชวนก่อนการ เปิดวิทยุ ว่าใครมีหน้าที่อะไร และทำอย่างไรในขณะที่ฟังรายการ รวมทั้งมารยาทในการฟัง ฯลฯ

2. ชั้นการฟังรายการ หน้าที่ที่ครูวิทยุโรงเรียนพึงปฏิบัติขณะฟังรายการคือ

2.1 ให้ตัวอย่างอันดีในการฟังร่วมกับเด็ก ครูต้องตั้งใจฟังไปพร้อม ๆ กับเด็ก และเพื่อให้ความเป็นกันเอง ครูควรนั่งฟังร่วมกับเด็ก หรือจะนั่งข้างหน้าชั้นให้เด็กมองเห็นไม่ควรเดินไปมา เพราะเป็นการทำลายสมาธิเด็ก พร้อมทั้งบันทึกข้อความสำคัญ ๆ เพื่ออธิบายเมื่อจบรายการแล้ว

2.2 ช่วยเด็ก เพราะบางบทเรียนครูอาจยื่นชี้แผนที่ หรือกดเปลี่ยนสไลด์ ฯลฯ

2.3 ร่วมมือแสดงตามบทเรียนพร้อม ๆ กับเด็ก บางบทเรียน เช่น ภาษาอังกฤษ หรือขับร้อง ผู้สอนจากรายการอาจต้องการให้เด็กอ่านตาม หรือร้องเพลงตามไปด้วย ครูวิทยุโรงเรียนต้องร่วมแสดงตามบทเรียนนั้น ๆ พร้อม ๆ กับเด็กด้วย

¹⁴ กองเผยแพร่การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, วิทยุโรงเรียน: หลักการและวิธีสอน, (พระนคร: โรงพิมพ์มิ่งมงคลพิมพ์, 2504) หน้า 27 - 39.

3. ขั้นตอนปฏิบัติหลังการรับฟัง หน้าที่ที่ครูวิทยุโรงเรียนพึงปฏิบัติหลังการรับฟังรายการคือ

3.1 อภิปรายกับเด็ก หลังจากรายการจบแล้ว ครูควรสนทนากับเด็กถึงเรื่องรายการอย่างเป็นกันเองไม่ใช่ถามอย่างทดสอบ อย่าให้เด็กมีความรู้สึกวาระหว่างฟังรายการนั้นเป็นการเตรียมใจจำไว้สอปากเปล่ากับครู ครูอาจถามเด็กว่าชอบหรือไม่ ชอบตอนไหน มีอะไรจะซักถามบ้าง ให้เด็กลองอภิปรายเรื่องที่ฟังมาแล้ว

3.2 แนะนำกิจกรรม เมื่อจบรายการแล้วครูวิทยุโรงเรียนอาจแนะนำกิจกรรมหลายอย่างเพื่อช่วยให้บทเรียนนั้น ๆ ได้ผลดี เช่น ให้เด็กเขียนภาพหรือให้เด็กโตว่าที่เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังมา เป็นต้น

3.3 ขอความร่วมมือให้จัดอุปกรณ์บทเรียนต่อไป จากคู่มือครู ครูจะทราบว่าบทเรียนครั้งต่อไปจะสอนเรื่องใด และถ้าต้องการอุปกรณ์ช่วยก็อาจให้เด็กหามาไว้เพื่อเด็กจะได้มีความรู้สึกสนุกและภูมิใจว่าตนมีส่วนช่วยในบทเรียนนั้น ๆ ด้วย

รายการวิทยุโรงเรียนอาจใช้ได้สำหรับทุกวิชา แต่วิธีการในการผลิตรายการของแต่ละวิชานั้นแตกต่างกันไปตามลักษณะของวิชา ซึ่งผู้ผลิตรายการจะต้องเข้าใจจุดประสงค์ของการสอนวิชานั้น ๆ ด้วย

รายการวิทยุโรงเรียนสำหรับการสอนวิทยาศาสตร์¹⁵

วิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องเรียนกันโดยทางปฏิบัติและมีการทดลอง ผู้เรียนต้องอาศัยมือและสัมผัสต่าง ๆ ประกอบกับการใช้ความคิด เมื่อเป็นดังนั้นการสอนวิทยาศาสตร์แก่นักเรียนโดยให้ฟังจากวิทยุกระจายเสียง จะได้ผลอย่างไร และวิทยุโรงเรียนจะเป็นอุปกรณ์ในการสอนวิทยาศาสตร์เพียงใดที่เป็นเรื่องที่นำคิด การสอนทางวิทยุโดยการจัดทำเป็นแบบละคอน แบบสนทนา และการบันทึกเสียงจากสถานที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่นักเรียนเรียนก็จะช่วยชักนำให้นักเรียนนี้เห็นภาพ กระทำบทกระจายเสียงเป็นแบบละคอนก็จะช่วยให้นักเรียนจดจำได้แม่นยำและเข้าใจได้ชัดเจนกว่าครูพูด

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 52 - 57.

บรรยายให้ฟัง เหล่านี้เป็นทางที่วิทยุโรงเรียนจะช่วยครูสอนวิทยาศาสตร์ได้ ในการจัดทำรายการวิทยุโรงเรียนมีข้อควรคำนึงถึง 3 ประการคือ

1. ในประการแรก จะต้องเข้าใจว่าวิทยาศาสตร์เป็นวิชาการอันหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีความสามารถที่จะแสวงหาปัจจัยในการครองชีพให้ดีขึ้น สะดวกสบายยิ่งขึ้น ดังนั้นจุดมุ่งหมายสำคัญข้อหนึ่งของการสอนวิทยาศาสตร์คือการแสดงให้เห็นว่า เราจะพึงใช้ความรู้ส่วนนี้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร รายการวิทยุโรงเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จึงควรเป็นไปในลักษณะให้ความรู้ทั่วไป แสดงถึงความเกี่ยวข้องของระหว่างวิทยาศาสตร์กับคน ในรายการหนึ่ง ๆ อาจมีบทกระจายเสียง 6 - 7 บท ในบท ๆ หนึ่งนั้น ถ้าตอนไหนพอจะแทรกหลักวิชาวิทยาศาสตร์ลงไปได้ก็แทรกเข้าไป แต่ส่วนใหญ่จะถือเรื่องของมนุษย์เป็นสำคัญ คือแสดงใหญ่ประวัติของการค้นพบ หลักความรู้ต่าง ๆ หรือความก้าวหน้าใหม่ ๆ และให้เห็นความเป็นอยู่ของสังคม ซึ่งเปลี่ยนแปลงเพราะผลความเจริญของวิทยาศาสตร์

2. วิทยาศาสตร์ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น คิดอย่างมีเหตุผลอย่างที่เราเรียกว่าการคิดอย่างวิทยาศาสตร์ (Scientific ways of thinking) การจัดทำวิทยุก็ควรจะต้องใหม่เรื่องราวที่ส่งเสริมการคิดเช่นนี้ อาทิเช่น แสดงวิธีคิดกันสืบสวนของนักวิทยาศาสตร์ในการค้นหาความจริงอะไรอย่างหนึ่ง

3. การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องร่างกายและความเค็มโตนั้น ก็เป็นจุดมุ่งหมายอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งได้แก่วิชาสรีรวิทยาและชีววิทยา นักเรียนควรได้รู้จักร่างกายของตน การทำรายการก็ควรสนองวัตถุประสงค์ในข้อนี้เช่นกัน

อย่างไรก็ตามวิทยุโรงเรียนวิทยาศาสตร์ทางวิทยุนั้นย่อมจะให้ความรู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดอย่างสมบูรณ์ไม่ได้ จะทำได้แต่เพียงแนะนำหรือชักจูง หรือทำให้เกิดความสนใจขึ้นเท่านั้น เป็นหน้าที่ของครูที่จะเสริมต่อขยายเรื่องที่ค้ำพองให้พิศดารออกไป

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในประเทศ

การวิจัยเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนสำหรับนักเรียนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ยังไม่มีใครทำไว้ก่อน แต่ได้มีผู้วิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนในประเทศไทยไว้ดังนี้

การอบรมครูปี 2506¹⁶ ครูจังหวัดยะลา เชียงใหม่ สกลนคร นครปฐม และนครพนม ผู้ซึ่งใช้รายการวิทยุโรงเรียน ไต่ทคลองใช้รายการวิทยุโรงเรียนในที่อบรม โดยให้เด็กฟังรายการวิทยุโรงเรียน วิชาสังคมศึกษา เป็นเวลา 15 นาที และให้เด็กชั้นประถม 4 ที่ฟังรายการแล้ว แต่งความจากประสบการณ์ที่ได้รับฟังจากรายการวิทยุโรงเรียน ผลปรากฏว่ามีเด็กที่แต่งความแบบบรรยาย และพรรณนาได้คืออยู่ประมาณไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสามของนักเรียนที่ฟังรายการในที่อบรมแต่ละแห่ง

ในปี พ.ศ. 2512 สมศรี ศรีประไพ¹⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและธนบุรี" มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้สื่อมวลชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์

ประชากรเป็นนักเรียนชั้น ม.ศ. 4 - 5 ในพระนครศรีอยุธยา จำนวน 612 คน จาก 12 โรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนชายและหญิงใช้วิทยุเป็นแหล่งวิทยากรเพื่อการศึกษาในระดับปานกลาง
2. นักเรียนชายและหญิงเห็นว่าวิทยุให้ความรู้ และนำมาใช้ในบทเรียนได้พอประมาณ

¹⁶ ยงศ์ อิงคเวทย์, "ประวัติความเป็นมาของวิทยุโรงเรียนในประเทศไทย" วารสารจันทร์เกษม, 96 (พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์คุรุสภา, กันยายน - ตุลาคม 2513), หน้า 71.

¹⁷ สมศรี ศรีประไพ, "อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและธนบุรี," (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512).

3. การฟังวิทยุทำให้ได้รับความรู้และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์กว้างขวางขึ้น

ในปี พ.ศ. 2513 ไพพร เล็กอุทัย¹⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจรายการการศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดพระนคร" ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. สถานีวิทยุศึกษาจัดรายการการศึกษามากกว่ารายการทั่วไป ส่วนสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุ ท.ท.ท. และสถานีวิทยุ 1 ป.ณ. จัดรายการการศึกษาน้อยกว่ารายการทั่วไป

2. ครูสนใจฟังวิทยุตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันอาทิตย์ ในช่วงเวลา 5.00 - 7.00 น. ส่วนใหญ่ฟังข่าวและไม่สนใจโฆษณาสินค้า รายการที่ให้ประโยชน์ทางการศึกษาแก่ครูมากที่สุดคือ สารคดีข่าวต่าง ๆ และความรู้คนต่าง ๆ ครูได้นำรายการวิทยุไปใช้ประกอบการสอนน้อยมาก และเห็นว่าการจัดรายการควรเพิ่มรายการการศึกษาให้มากขึ้น

3. นักเรียนฟังวิทยุมากในช่วง 17.00 น. ถึง 21.00 น. ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ นักเรียนมีความสนใจปานกลางในรายการเกี่ยวกับความรู้ ข่าว คนตรี กีฬา สารคดี และบทความ ส่วนการโฆษณานักเรียนสนใจน้อย รายการส่วนใหญ่ทางสถานีวิทยุ นักเรียนเห็นว่าให้ความรู้มากที่สุด รายการเกี่ยวกับข่าว สารคดี ธรรมหรือศาสนา สุขภาพจิต และอนามัย คนตรี และเพลง กีฬา ละคอน นักเรียนเห็นว่าได้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ พอสมควร

ในปี พ.ศ. 2514 รุ่งฤทัย สังข์ทรัพย์¹⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้วิทยุโรงเรียนประถมศึกษาในภาคศึกษา 6" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่ 80 คน ครูวิทยุโรงเรียน 100 คน ในจำนวน 80 โรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่าปัญหาที่สำคัญในการใช้วิทยุโรงเรียนมีดังนี้

¹⁸ไพพร เล็กอุทัย, "การสำรวจรายการการศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดพระนคร", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

¹⁹รุ่งฤทัย สังข์ทรัพย์, "ปัญหาการใช้วิทยุโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคศึกษา 6" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

1. ครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความสามารถในการใช้วิทยุโรงเรียนเท่าที่ควร
2. เครื่องรับฟังวิทยุในโรงเรียนต่าง ๆ มีไม่เพียงพอและคุณภาพไม่ดี
3. การรับฟัง รับฟังไม่ค่อยได้ และเสียงไม่ชัดเจน
4. โรงเรียนต่าง ๆ ขาดอุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นจำนวนมาก
5. ตารางออกอากาศไม่ตรงกับตารางสอนในโรงเรียน
6. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนทุกฝ่ายให้ความสนใจและให้การอบรม

แนะนำแก่ครูน้อยเกินไป

ในปีเดียวกัน โสภภาพรณ สุนทรรัตน์²⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ประโยชน์ที่นักเรียนตาบอดในระดับประถมศึกษาได้รับจากรายการวิทยุโรงเรียน" โดยทดลองใช้รายการวิทยุโรงเรียนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียนตามอดทั้งชายและหญิงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2, 3, 4, 5 รวม 5 ชั้น จำนวน 57 คน รายการวิทยุที่ทำการทดลองมี 9 รายการ โดยใช้รายการระดับชั้นประถมปีที่ 1 - 2, 3 - 4 และ 5 ระดับละ 3 เรื่อง แต่ละชั้นทำการทดลองครั้งละ 1 รายการรวม 3 ครั้ง หลังจากทำการทดลองแต่ละครั้งให้นักเรียนทำข้อทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจทัศนคติ และทักษะการเรียนรู้ และหาการยอดละ ค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละชั้น และความมีนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจากข้อมูลที่ไดจากการทดสอบ ผลการวิจัยปรากฏว่าผลการใช้รายการวิทยุโรงเรียนในการทดลองครั้งนี้มีประโยชน์แก่นักเรียนตาบอดมาก การใช้รายการวิทยุโรงเรียนมีผลต่างในแต่ละชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

การวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศมีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของวิทยุโรงเรียนไว้ดังนี้

²⁰โสภภาพรณ สุนทรรัตน์ "ประโยชน์ที่นักเรียนตาบอดในระดับประถมศึกษาได้รับจากรายการวิทยุโรงเรียน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

จอห์น เจ บราวน์²¹ (John J. Brown) ได้ทดลองวิจัยโดยเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้วิทยุโรงเรียนกับใช้ครู ประชากรเป็นนักเรียนชั้น 6 และ 7 ปรากฏผลการวิจัยว่า นักเรียนที่เรียนจากวิทยุโรงเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีไม่เท่ากับตัวครูเองสอน แต่ความสามารถในการนำไปใช้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

อลามิ²² (Alami) ได้ศึกษาปัญหาของประเทศจอร์แดน เพื่อต้องการวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษา จากการตั้งศูนย์บริการฝึกหัดบุคคลากรในคานวิทยุขึ้น เพื่อใช้บุคคลากรเหล่านั้นไปปฏิบัติงานในโรงเรียนต่าง ๆ เขาใช้แบบสอบถาม 3 ชุด กับบุคคล 3 กลุ่มคือ ผู้ตรวจการกระทรวงศึกษาธิการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน สรุปได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจาก

1. จำนวนนักเรียนในชั้นส่วนใหญ่มีมากเกินไป คือ 40 - 80 คน
2. การฝึกครูวิทยุโรงเรียนใช้เวลาอันยาวนานเกินไป และครูที่ได้รับการอบรมทางด้านนี้โดยตรงไม่มี
3. โรงเรียนในจอร์แดนโดยทั่วไปยังขาดแคลนอุปกรณ์การสอนเป็นจำนวนมาก
4. การนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ และผู้ตรวจการกระทรวงศึกษามีน้อย

²¹ John J. Brown, "An Experimental Comparison of the Metal Processes of Children Taught in a Radio Situation with those of Children Taught in A-Face-To-Face Situation" Survey of Educational Media Research in the Far East, (Washington: U.S. Government Print Office, 1963), p.100.

²² Adawia F. Alami, "A Study of the Educational Problem in Jordan as a Basis for the Establishment of a National In-School Radio Service," Dissertation Abstracts, (March, 1965, Vol 25), p. 5035.

มัสสุโมโตะ มัสตาสึ²³ (Matsumoto Mastatsu) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับละคอนวิทยุในวิชาสัตหัตถศึกษา กับสไลด์ และการสอนปากเปล่า โดยใช้นักเรียนชั้น 3 และ 6 ผลปรากฏว่าการสอน สอนด้วยละคอนวิทยุให้ผลมากที่สุดที่สุดในชั้นต่ำ สำหรับชั้น 6 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการวัดผลในทันที และอีกหนึ่งเดือนต่อมาในทุกประเภทของการสอนปรากฏว่าการสอนปากเปล่านั้นดีที่สุด ในการเปรียบเทียบวิธีการสอนกลุ่มที่สอนด้วยสไลด์ มีระดับความเชื่อมั่นดีกว่ากลุ่มที่สอนปากเปล่า ทั้งในด้านการวัดผลทันที และการวัดผลในระยะต่อมา

สถาบันวิจัยทางวัฒนธรรมของ เอน.เอช.เค. แห่งประเทศญี่ปุ่น²⁴ (N.H.K. Radio Television Cultural Research Institute, Japan) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลของการเรียนด้วยการฟังรายการภาษาอังกฤษทางวิทยุในชั้นเรียน กับการเรียนโดยใช้ตำราเรียนอย่างเดี่ยว ปรากฏว่าการใช้วิทยุได้ผลดีกว่าจึงควรใช้วิทยุสอนภาษาอังกฤษ

เจมส์ เอส กินเคอร์²⁵ James S. Kinder ได้กล่าวถึงปัญหาหรือข้อเสียของการใช้วิทยุโรงเรียนว่า

005385

1. ตารางเวลาของโรงเรียนและที่ออกอากาศไม่ตรงกัน
2. ทั้งครูและนักเรียนเข้าใจรายการวิทยุโรงเรียนมีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากโทรทัศน์
3. เป็นสื่อที่ใช้ในการฟังอย่างเดี่ยว
4. เป็นสื่อในการถ่ายทอดทางเดี่ยว (One - Way Communication)

²³ Matsumoto Mastatsu, "Radio Dramatization in Audio-Visual Education," Op. cit., p. 101.

²⁴ NHK Radio Television Culture Research Institute, Japan., "The Listening Effects of Radio English Class-room," Ibid., pp. 102 - 103.

²⁵ James S. Kinder, Audio-Visual Materials in Education, (New York: American Book Company, 1965), pp. 82 - 83.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการในการผลิตรายการวิทยุโรงเรียนร่วมกับอุปกรณ์ประเภททัศนูปกรณ์ (Visual aids)
2. เพื่อผลิตรายการวิทยุโรงเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พร้อมทั้งทัศนูปกรณ์
3. เพื่อเสนอแนะวิธีการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาแบบหนึ่ง
4. เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณานำวิทยุโรงเรียนไปใช้กับนักเรียนที่มาจากโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะอย่าง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสาริตถมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งมาจากโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาสายสามัญ และนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) โดยใช้วิธีสอนแบบใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์ และวิธีสอนแบบธรรมดาตั้งต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์ กับวิธีสอนแบบธรรมดาของนักเรียนที่มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์ กับวิธีสอนแบบธรรมดาของนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ)
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนที่มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญกับนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) โดยใช้วิธีสอนแบบใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนที่มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญกับนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) โดยใช้วิธีสอนแบบธรรมดา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้วิทยุโรงเรียน เป็นอุปสรรคของนักเรียนที่มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ อยู่ในระดับสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้วีซีดีสอนแบบธรรมชาติ
2. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้วิทยุโรงเรียน เป็นอุปสรรคของนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) อยู่ในระดับสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้วีซีดีสอนแบบธรรมชาติ
3. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้วิทยุโรงเรียน เป็นอุปสรรคของนักเรียนที่มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ กับนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) อยู่ในระดับเดียวกัน
4. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยใช้วีซีดีสอนแบบธรรมชาติของนักเรียนที่มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ กับนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) อยู่ในระดับเดียวกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ทำการวิจัยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
2. กลุ่มนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามจำนวน 30 คน เป็นกลุ่มนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 1 ห้องเรียน และนักเรียนที่มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ เป็นกลุ่มนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเดียวกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างห้องเรียน
3. รายการวิทยุโรงเรียนเป็นรายการวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ จำนวน 2 รายการคือ

3.1 เรื่องการสงวนรักษาดิน ไร่ความถูกต้องได้

3.2 เรื่องระบบย่อยอาหารไร่ความถูกต้องหนังสือภาพ

4. ข้อทดสอบที่ใช้ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ วัดเฉพาะความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการฟังรายการ เช่น ความจำ ความคิดด้วยเหตุผล ทั้งนี้โดยอาศัยผลสัมฤทธิ์ในการทำแบบทดสอบเป็นเกณฑ์

5. ช่วงเวลาในการสอนโดยใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์ หรือแบบธรรมดา ผู้วิจัยทำการสอนเอง เรื่องละ 1 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

6. ในการทดลองครั้งนี้ไม่พิจารณา และคำนึงถึงองค์ประกอบทางความแตกต่างในด้านเพศ วัย ฐานะ การนับถือศาสนา และสิ่งแวดล้อม

ขอทดลอง เบื้องต้น

1. รายการวิทยุโรงเรียนจำนวน 2 รายการนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและผลิตขึ้นเอง
2. แบบทดสอบที่ใช้มีความเชื่อมั่นสูง โดยผ่านการทดสอบเบื้องต้นมาแล้ว
3. ทำการสอนตามหลัก และวิธีสอนในการใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. เพื่อจะได้ทราบว่า การเรียนจากวิทยุโรงเรียน และการเรียนแบบธรรมดาของนักเรียนทั้งสองกลุ่มให้ผลสัมฤทธิ์เช่นไร
2. เพื่อจะได้ทราบว่า การเรียนจากวิทยุโรงเรียน และการเรียนแบบธรรมดาเหมาะสมสำหรับนักเรียนประเภทใด
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการใช้วิทยุโรงเรียนสำหรับนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป
4. เพื่อเป็นแนวทางในการผลิต ปรับปรุง และแก้ไขรายการวิทยุโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาเฉพาะอย่าง

5. เพื่อเป็นแนวทางให้ครูสนใจคนกว่าเรื่องนต่อไป

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ได้เริ่มขึ้นในภาคปลาย ของปีการศึกษา 2518 จึงทำให้กลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะนักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) อาจได้มีการปรับตัวให้เข้ากับการจัดการศึกษาแบบใหม่แล้ว
2. การวิจัยนี้ได้เริ่มขึ้นในช่วง ระยะเวลาที่กำหนดจะทำการสอบภาคปลาย ความสนใจของนักเรียนในการเรียนจึงอาจลดน้อยลงบ้าง
3. รายการวิทยุโรงเรียนที่เปิดให้นักเรียนฟัง ไม่ได้ออกอากาศ ซึ่งใช้โดยวิธีเปิดเครื่องบันทึกเสียง ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ในการเรียนจึงอาจแตกต่างไปจากการเรียนโดยการเปิดเครื่องรับวิทยุจริง ๆ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วิทยุโรงเรียน	หมายถึง เทปบันทึกเสียงในรูปของวิทยุเพื่อการศึกษาของนักเรียน ให้ประโยชน์โดยตรงกับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ โดยการเปิดเครื่องบันทึกเสียงรายการในชั้นเรียน
รายการวิทยุโรงเรียน	หมายถึง รายการวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ซึ่งผู้วิจัยผลิตขึ้นเอง เพื่อให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้รับฟังและเรียนโดยมีครูเป็นผู้ควบคุมแนะนำ และใช้เป็นอุปกรณ์การสอนอย่างหนึ่ง

- ครูวิทยุโรงเรียน หมายถึงครูที่ใช้รายการวิทยุโรงเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ประกอบการสอนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- การสอนโดยใช้รายการวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์ หมายถึงการสอนโดยการ เปิดเครื่องบันทึกเสียง เพื่อฟังรายการ โดยมีครูวิทยุโรงเรียนเป็นผู้ควบคุม ก่อนฟังรายการ ครูวิทยุโรงเรียนจะกล่าวนำถึงความเป็นมาของเรื่อง และจูงใจให้นักเรียนตั้งใจฟัง และให้ฟังรายการวิทยุโรงเรียนโดยมีสื่อการสอนอื่นควบคู่ไปด้วย หลังจากฟังรายการแล้วมีการอภิปราย
- สื่อการสอนอื่น หมายถึงอุปกรณ์การสอนที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้นอกเหนือไปจากการฟังวิทยุ ซึ่งเป็นอุปกรณ์ประเภททัศนูปกรณ์ (Visual aids)
- การสอนแบบธรรมชาติ หมายถึงการสอนโดยครูเป็นผู้บรรยาย ซึ่งประกอบด้วยขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การบรรยายบทเรียน และขั้นของการสรุปบทเรียน โดยใช้กระดานขอลดคเป็นอุปกรณ์การสอนเพียงอย่างเดียว
- นักเรียนที่มาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ หมายถึงนักเรียนที่มีพื้นฐานการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- นักเรียนที่มาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม (ป่อเนาะ) หมายถึงนักเรียนที่มีพื้นฐานการศึกษาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม หรือป่อเนาะ และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์